

Obligatornost enoizmenskega pouka v osnovni šoli

mag. Domen Petelin, univ. dipl. pravnik

V stalnem tematskem sklopu Šolstvo in pravo vam avtor mag. Domen Petelin s svojimi prispevki poskuša odgovoriti na številna odprta vprašanja s področja šolskega prava. Glede zelenih vsebin prihodnjih prispevkov ali dilem glede vsakokratnega aktualnega prispevka se na avtorja lahko obrnete preko elektronskega naslova petelin.domen@gmail.com.

Nekatere osnovne šole pokajo po šivih in pri nekaterih se je v zadnjih letih pojavilo vprašanje uvedbe dvoizmenskega pouka, saj obstoječi šolski prostori le še komajda zadostujejo številu učencev in normativom o največjem številu učencev v oddelku. K sreči so povsod našli neko (tudi zgolj začasno¹) rešitev, pri čemer je potrebno poudariti, da odgovornost za premajhne šolske kapacitete za osnovnošolsko izobraževanje nosi lokalna skupnost/občina kot ustanoviteljica osnovnih šol, in ne ravnatelj kot odgovorna oseba osnovne šole.

Normativni okvir

Zanimivo je, da v veljavnih predpisih s področja osnovnošolskega izobraževanja ni najti nobene pravne norme, ki bi določala pravico učencev do enoizmenskega pouka, niti ni določen postopkovnik v primeru odločanja ob uvedbi dvoizmenskega pouka.

Pravilnik o šolskem koledarju za osnovne šole², ki najbolj neposredno ureja področje trajanja pouka in urnika v osnovnih šolah, nima določbe, ki bi se neposredno dotaknila vprašanja enoizmenskega ali dvoizmenskega pouka. S tem pravilnikom je določeno, da se šolsko leto začne 1. septembra in konča 31. avgusta, da vzgojno-izobraževalno delo po obveznem predmetniku (v nadaljnjem besedilu: pouk) osnovna šola izvaja v dveh ocenjevalnih obdobjih:

- prvo ocenjevalno obdobje traja od 1. septembra do 31. januarja,
- drugo ocenjevalno obdobje traja od 1. februarja do 24. junija, razen za učence 9. razreda, za katere traja do 15. junija.

S Pravilnikom o šolskem koledarju za osnovne šole je urejeno tudi trajanje pouka, in sicer da pouk traja pet dni v tednu, razen če minister, pristojen za izobraževanje, zaradi nadomeščanja dneva pouka v podrobnejših navodilih o šolskem koledarju ne določi drugače, in da lahko pouk v posameznem tednu traja šest dni, če je tako določeno v letnem delovnem načrtu šole. V pravilniku je določen tudi urnik pouka, odmorov, podaljšanega bivanja, jutranjega varstva in drugega vzgojno-izobraževalnega dela.

Edina določba v Pravilniku o šolskem koledarju za osnovne šole, ki neposredno ureja časovni vidik pri dnevni izvedbi pouka, je določba, da se pouk ne sme začeti pred 7.30 uro, nikjer pa ni, kot smo že poudarili, urejenega vprašanja glede uvedbe dvoizmenskega pouka, npr. z zapisom, da pouk ne sme potekati dvoizmensko ali da se mora pouk začeti pred 10.00.

Na nekaterih srednjih šolah poteka pouk tudi popolne (npr. dan na teden za posamezni letnik dijakov itd.). Pravilnik o šolskem koledarju v srednjih šolah³

KURIKULUM, šolsko pravno svetovanje, d.o.o.

V kolikor še nimate imenovane strokovne pooblaščen osebe za varstvo osebnih podatkov (po GDPR), se obrnite na KURIKULUM, šolsko pravno svetovanje, d.o.o.. Nedvomno najbolj ugodna in strokovna rešitev za posodobitev in usklajitev dokumentov s področja varstva osebnih podatkov.

Zaupajmo nam že veliko število vrtcev, osnovnih šol in glasbenih šol. Prepričajte se še vi!

Kontakt: info@kurikulum.si

www.kurikulum.si

v drugem odstavku 7. člena določa, da »se pouk začneja praviloma ob osmih zjutraj, razen če svet šole v soglasju s svetom staršev in učiteljskim zborom odloči drugače«.

Smiselno bi bilo, da bi bila podobna ureditev normativno urejena tudi za področje osnovnošolskega izobraževanja, četudi bi lahko posredno postopek sprejemanja odločitve utemeljili na podlagi določbe 31. člena Zakona o osnovni šoli, ki ureja letni delovni načrt šole, zlasti v delu, ki določa razporeditev vzgojno-izobraževalnega dela. Z letnim delovnim načrtom se namreč določijo vsebina, obseg in razporeditev vzgojno-izobraževalnega in drugega dela v skladu s predmetnikom in učnim načrtom ter obseg, vsebina in razporeditev interesnih in drugih dejavnosti, ki jih izvaja šola. Letni delovni načrt sprejme svet osnovne šole do konca meseca septembra v vsakem šolskem letu.

V kolikor bi se katera od osnovnih šol odločila za uvedbo dvoizmenskega pouka, bi morala to v skladu z 31. a členom Zakona o osnovni šoli urediti tudi v internem Hišnem redu, saj se v tem internem aktu določi tudi poslovni čas, uradne ure šole in uporaba šolskega prostora.

Dvoizmenski pouk s perspektive zaposlenih

Z vidika delovnega prava in pravic delavcev, ki bi izvajali delo v dvoizmenskem pouku, je potrebno opozoriti tudi na določbo 17. člena Kolektivne pogodbe za dejavnost vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji⁴, ki določa, da mora ravnatelj obveščati delavce o:

- spremembah organiziranosti, organizaciji dela in delovnih postopkih,
- letnih programih dela in poslovanja in njihovem uresničevanju,

- letni razporeditvi in občasni prerazporeditvah delovnega časa,
- predlogu letnega delovnega načrta⁵.

Ob tem bi bilo potrebno upoštevati tudi določbo 19. člena Kolektivne pogodbe za dejavnost vzgoje in izobraževanja, ki določa, da mora ravnatelj 15 dni pred sprejemom odločitve zahtevati predhodno mnenje reprezentativnih sindikatov o začetku in koncu delovnega časa in razporeditvi tedenskega delovnega časa.

Vsled vsega zgoraj navedenega bi moral odločitev o uvedbi dvoizmenskega pouka sprejeti svet šole, pri čemer bi moral predhodno pridobiti mnenje sveta staršev, delavcev oziroma sindikata, prav tako pa tudi soglasje Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport v okviru financiranja novih oddelkov, kot to izhaja iz Pravilnika o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole⁶, saj brez odobritve dodatnih finančnih sredstev za (nove) zaposlene, ki bi izvajali dvoizmenski pouk, nikakor ne bi šlo.

Covid(ik)

V luči ukrepov omejitve širjenja virusa covid-19 bo lahko v prihodnosti z odlokom Vlade RS začasno določena tudi možnost uvedbe dvoizmenskega pouka za učence osnovnih šol, pri čemer bi seveda učenci višjih (ne pa tudi nižjih) razredov obiskovali pouk v popoldanskem času, kar prinese s seboj številne druge posledice (obiskovanje glasbenih šol, športnih dejavnosti, prevoza učencev itd.) in posege v organizacijo družinskega življenja.

V luči varovanja javnega zdravja celotnega prebivalstva, izvajanja izobraževalnega procesa v živo in fizičnih medčloveških odnosih (med sošolci, učitelji itd.) morda v aktualnih razmerah celo sprejemljiva opcija

¹ Npr. mobilne enote, pouk v cerkvenih prostorih itd.

² Pravilnik o šolskem koledarju za osnovne šole (Uradni list RS, št. 50/12, 56/12 – popr., 20/19 in 36/19).

³ Pravilnik o šolskem koledarju v srednjih šolah (Uradni list RS, št. 30/18 in 9/20).

⁴ Kolektivna pogodba za dejavnost vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 52/94, 49/95, 34/96, 45/96 – popr., 51/98, 28/99, 39/99 – ZMPUPR, 39/00, 64/01, 78/01 – popr., 56/02, 43/06 – ZKoliP, 60/08, 79/11, 40/12, 46/13, 106/15, 8/16 – popr., 45/17, 46/17 in 80/18).

⁵ Ravnatelj mora obveščati delavce tudi o drugih zadevah, ki vplivajo na socialno-ekonomski položaj, pravice ter obveznosti delavcev iz dela in delovnega razmerja. O zadevah se delavce pisno obvesti najkasneje osem dni pred sprejemom odločitev ravnatelja ali sveta zavoda.

⁶ Pravilnik o normativih in standardih za izvajanje programa osnovne šole (Uradni list RS, št. 57/07, 65/08, 99/10, 51/14, 64/15, 47/17 in 54/19).